

ЕЛИН ПЕЛИН ПО ЖЪТВА

chitanka.info

Усилна жътва кипи из равното Софийско поле. От край до край, докъде ти око види, се люлеят златни ниви и морни работници се мяркат там от тъмни зори. Бог тия дни даде страшна жега. Свило се е синьо небе над земята и сипе огън и жар. Над широкото поле трепери адска марана. Отпуснати и уморени се синеят далечни гори и планини, и сякаш чакат кога полето а-ха ще пламне в пожар. Птичките са забягнали далеч из хладните усои и не им се чуе гласът. Само гугутка се обажда изрядко от сенчеста круша или грив гълъб усамотено префюфюква с криле към гората. Тежко и душно.

Слънцето се е спряло огнено и немилостиво в небесата, но жарките му лъчи не пъдят от полето работливите селяци.

Неуморно те жънат там и трупат златни снопи. Пот се сипе от челата, душата без сила остава, няма почивка. Узрялото жито не чака.

Бог обилно наспори тая година и не прати ни град ни скакалци, ни грозна напаст за греховните селски души, напатени и настрадани. Зарадва ги той с благодатни майски дъждове и не иска да им отнеме лелеяната в душа надежда за плодовита жътва.

Колко думи, молитвени и чисти, се изтръгнаха от ободрените селски души!

— Бог ни помага! Нека работим, нека работим!

И ей в това усилено време, под адския слънчев пек, над златното поле ехтят песни и се носят на вълни чак до небесата като благодарствени молитви. Подемат се из краището нейде дружни момински гласове, залюлее се песен млада, волна, широка като полето, света като любовта.

Из друга задселски краища се отзове друга, мило, високо, и изпрати надежда и сили.

Левент Никола често оставя тежък сноп и дълго се ослушва. После усмихнат и бодър гледа как жънат са-ми-самички стара майка и малка сестрица.

Тя се обръща и весело го задява:

— Бате, не мож позна Пенкиния глас! И прижуреното й пълно личице, младо и свежо, светне от усмивка.

— Долавям, но слабо... слива се с другия и се губи! — отговаря Никола, па наставя:

— Майко, я си почини и ги послушай! Ако схванеш Пенкиния глас, да знаеш, че наистина снаха ще та стане.

Изправя се старата му майка, усмихва му се с любов и като зажъна, рече:

— Ако ти не мож й позна гласа, та аз ли ща, бре синко?

— Да пее сама — през море да е, ще я позная!

В миг млъкна дружна песен и полето затихна. И ето че някъде далече се поде самичък глас — висок, звънлив и треперящ. Той се емна леко и тихо, па полека-лека се засили и се залюля на мощни вълни над полето. Никола остави снопа и плесна ръце.

— Ето я на — тя е!

И дълго се заслушва.

А песента се ширеше, волна и млада, чиста като извор, пълна с надежди и желания. Тя кичеше на китки мили хубави думи и ги пращаше с любов някому някъде. И ту развълнувано глъхнеше, ту смело се вдигаше, сякаш се бореше с някоя безкрайна скръб, с някое злокобно съмнение, и победоносно взимаше връх и се носеше стремително и гордо.

Не изтърпя Никола, а се изстъпи сред нивата и се провикна:

— Еее-ех!

Екливи и ободрителни смехове му отговориха от околните нивя.

Леко се завълнуваха узрели класове и весело си зашушукаха нещо.

Чу го Пенка отдалече и му прати закачлива и обична песен.

Над полето, сякаш с кръст в ръка, прехвъркна надеждата, по нея радостта.

Ободриха се морни души и заехтя полето пак от смях и песни.

Но ето че дотича из отдалеченото краище босоного хлапе и уплашено обади, че Пенка примряла от жега.

Грозната вест се разнесе из уста в уста по цялото поле.

Пенка примряла от жега!

Боже!

Пак жертва!

Град да бе паднал, не би тъй убил сърцата.

Захвърлиха жътвари остри сърпове и затичаха нататък, плахи и тъжни.

— Боже, дано лъжа бъде!

И булки и моми, и мъже и жени, и майки се стекоха на Пенкината нива ужасени.

Край златен сноп бе паднала възник, като с куршум ударена, Пенка — селско дете обичливо. Бяла пребрадка небрежно бе паднала над чело, да засени хубавото ѝ лице. Тъмнееха гъсти ресници, мъртвешки склопени. Из полуоткрити уста бе потекла струйка алена кръв и обагрила бялата ѝ гушка. Едната ѝ ръка още държеше острия сърп, другата грижливо стискаше ръкойка класове.

Слънчев удар бе убил момичето.

Спусна се Никола изумен, отчаян, разбута навалищата и падна разбит до студеното ѝ мъртво тяло.

— Пенке, моя радост, моя песен!

Гласът му се сподави в ридания.

На другия ден слънцето все тъй жестоко и силно печеше, но из нивите се не мяркаха работници, макар че бе делник. Златни класове се ронеха и горяха самотни.

Полето празнуваше тъжен празник.

Погребваха Пенка.

Публикуван за пръв път в Разкази, т. I, 1904, с мото „Жътва е сега... пейте робини...“; с незначителни промени и със запазване на мотото в следните издания на Разкази, т. I. Основно преработен, свалено е и мотото при включването му в СИ^[1], 1938. По-интересните промени са дадени в Събрани съчинения, II, 1958, с. 350–351.

Елин Пелин. Съчинения, том 1 — Разкази 1901–1906, „Български писател“, 1972 г.

---

[1] Съчинения на Елин Пелин. Под редакцията на Т. Боров, С., к-во „Хемус“, т. I, 1-о изд. 1938 ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.